

Nota voor burgemeester en wethouders
Onderwerp

Eenheid/Cluster/Team
ST/PU/CO

Participatieladder

1- Notagegevens

Notanummer 2007.40363
Datum 21-11-2007
Portefeuillehouder Burgemeester

2- Bestuursorgaan

B & W 8-1-2008
 Raad 19-12-2007
 OR

College van B & W

- Burgemeester - Weth. Fleskes
- Weth. Hiemstra - Weth. Berkelder
- Weth. Adema - Weth. Van den Berg

Besluitenlijst d.d. d.d.
 Agenda 8-1-2008 Akkoordstukken Vertrouwelijk

Routing d.d.
Susan van der Zwaag 21-11-2007
Wim de Jong
Marcel Kossen

par.
 adj.secr.
 gem.secr.
BIS openbaar besloten Vertrouwelijk
(paraaf adjunct-secretaris)

Bijlagen

B & W d.d.: 8-1-2008

Besloten wordt:

- 1 De participatieladder volgens het geschetste traject te implementeren in de gemeentelijke organisatie;
- 2 het team communicatie, internet en telefonie opdracht te geven om per trede van de participatieladder een standaard communicatieaanpak te ontwikkelen;
- 3 dit besluit openbaar te maken.

Financiële aspecten:

In te vullen door de initiërende dienst

Financiële gevolgen voor de gemeente?

Ja Nee

Voorstel openbaarmaking

- De nota en het besluit openbaar te maken
- De nota en het besluit openbaar te maken vergezeld van bijgaand persbericht
- De nota en het besluit openbaar te maken nadat

- De nota en het besluit openbaar te maken, behalve...

- Het besluit openbaar te maken, maar niet de nota, gelet op
- De nota en het besluit niet openbaar te maken, gelet op

Communicatie over vervolg

- De communicatie verloopt als volgt (Hierover is overleg geweest met het team Communicatie)

Na behandeling in de raad wordt gecommuniceerd over de aanpak van de nota via meerdere kanalen: internet, Deventer Nu

- Zie bijgaand(e) communicatieplan/ -paragraaf
- Communicatie is niet van toepassing, omdat

ADVIESRADEN:

In te vullen door de initiërende dienst

Moet een van de adviesraden gehoord worden of op de hoogte gesteld?

Ja Nee

Toelichting en overwegingen

Inleiding

Participatie staat al hoog op de agenda

Plannen van de gemeente gaan vaak over de inrichting van de samenleving en leefomgeving. Die samenleving bestaat uit alle inwoners, bedrijven en instellingen in onze gemeente. Deventer werkt op tal van gebieden samen met deze partijen. Wanneer die partijen hun verantwoordelijkheden nemen en een eigen rol krijgen bij de inrichting van de samenleving, komt dat de kwaliteit van de samenleving ten goede. De gemeente Deventer werkt al jaren op basis van die overtuiging. De Deventer wijkaanpak was bijvoorbeeld een van de eersten in Nederland en wordt geroemd. Andere steden hebben hun wijkaanpak gebaseerd op die van Deventer. Partijen (inwoners, ondernemers, verenigingen, georganiseerde groepen) hebben hier veel vrije ruimte en beheren eigen budget van de gemeente voor hun wijk.

Heldere verwachtingen

Toch wordt er bij de ontwikkeling van beleid niet structureel stil gestaan bij de vraag welke vorm van participatie voorstellen en plannen kunnen verbeteren en beter kunnen laten aansluiten bij de wensen en verwachtingen van de inwoners. Het doel van participatie is een beter resultaat, meer draagvlak of het creëren van begrip. Helderheid vooraf over ieders rol is daarbij belangrijk, welke rol heeft de raad, welke rol heeft de participant en welke rol heeft het college. Die helderheid geeft duidelijke verwachtingen en voorkomt teleurstelling. De participatieladder is daarvoor een goed hulpmiddel. Met gebruik van de participatieladder wordt transparant welke vorm van participatie gewenst is en wordt geborgd dat er nagedacht is over de juiste vorm van participatie. Die vorm kan soms louter informeren zijn maar soms ook het ondersteunen van burgerinitiatieven of het maken van gezamenlijke plannen. Participatie is dus geen doel op zich.

20 best practices

Het team communicatie, internet en telefonie gaat binnen en buiten de organisatie op zoek naar de twintig beste voorbeelden op het gebied van participatie verdeeld over de verschillende treden van de participatieladder (zie schema hieronder).

Participatieladder

Bij participatie gaat het erom dat het gemeentebestuur een deel van zijn invloed af staat aan externe partijen: de deelnemers in het proces. Dit kunnen bijvoorbeeld inwoners, maatschappelijke organisaties, belangengroepen of bedrijven zijn. De participatieladder kent vijf treden

Trede	rol bestuur en raad	rol participant (inwoners, ondernemers, verenigingen, georganiseerde groepen)
Informeren	College en raad bepalen zelf de agenda voor besluitvorming en brengen betrokkenen hiervan op de hoogte. Zij geven betrokkenen geen inbreng.	participant heeft geen invloed, krijgt informatie. Voorbeeld: kennisgevingen in de Deventer Nu, informatieavonden
Raadplegen	College en raad bepalen in hoge mate zelf de agenda, maar zien betrokkenen als gesprekspartner bij de ontwikkeling van beleid. Zij verbinden zich niet aan de resultaten uit de gesprekken.	Participant geeft raad, dit advies is niet bindend Voorbeeld: Inspraakavonden
Adviseren	College en raad stellen de agenda samen, maar geven de betrokkenen de gelegenheid om problemen aan te dragen en oplossingen te formuleren. Deze ideeën spelen een volwaardige rol bij de ontwikkeling van beleid. College en raad verbinden zich in principe aan de resultaten.	Participant adviseert, dit advies is in principe bindend. Hiervan kan beargumenteerd worden afgeweken. Voorbeeld: De Cliëntenraad wordt om advies gevraagd over het armoedebestrijdingsbeleid voor de komende jaren.
Samenwerken	College, raad en betrokkenen komen samen de agenda overeen, waarna samen naar een oplossing wordt gezocht. Raad en college verbinden zich aan deze oplossingen.	Participant is samenwerkingspartner en zoekt mee naar oplossingen die bindend zijn. Voorbeeld: Salland verzekeringen en gemeenten nemen deel in 1 BV (Regizorg)
	College en raad laten de ontwikkeling van beleid over aan de betrokkenen. De resultaten van de	Participant is medebeslisser en

Beslissen	betrokkenen nemen het college en de raad over, na toetsing aan de vooraf vastgestelde randvoorwaarden.	wordt geadviseerd door het ambtelijk apparaat. Voorbeeld: de wijkplannen
zelf besturen	Raad en college zijn niet betrokken	Participant neemt zelf initiatief om in eigen beheer voorzieningen tot stand te brengen en onderhouden. Voorbeeld: zelfstandige wijkbudgetten

Beoogd resultaat

Borging van de mogelijkheid van participatie van inwoners, door middel van de inzet van de participatieladder. De ambitie van het college is als volgt:

"Deventer beleid en uitvoering komen tot stand in echte samenspraak met onze bewoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties en instellingen. Wij zijn van meet af aan helder in de mate waarin en de terreinen waarop zij invloed en zeggenschap kunnen uitoefenen.

Onze gemeente is een wakkere gemeente. Altijd scherp: we weten wat Deventer beweegt, wat er in de stad en op het platteland speelt. We nemen het voortouw bij het aanpakken van problemen, zonder alles naar ons toe te trekken: de kracht van de stad en het buitengebied maakt dat mogelijk. We zijn daarbij helder over onze rol, over hetgeen we van anderen verwachten en hetgeen zij van ons mogen verwachten.

Deventer beleid en uitvoering komen tot stand in echte samenspraak met onze bewoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties en instellingen. Wij zijn vanaf meet af aan helder in de mate waarin en de terreinen waarop zij invloed en zeggenschap kunnen uitoefenen.

In 2010 spelen onze maatschappelijke instellingen een bepalende rol bij de totstandkoming en uitvoering van beleid. We geven hen, binnen enkele heldere kaders en spelregels, alle speelruimte om de goede dingen voor Deventer goed te doen. Speelruimte betekent onder meer dat instellingen daadwerkelijk invloed en zeggenschap hebben over de besteding van middelen. Speelruimte betekent ook dat wij ervaren en uitstralen dat "de stad en het platteland" op talloze terreinen beter dan wij zijn toegerust om passende oplossingen aan te dragen voor maatschappelijke vragen."

Kader

Uit het collegeprogramma:

"Het beeld van de gemeente wordt in hoge mate bepaald door de wijze waarop wij de burgerparticipatie vorm en inhoud geven en communiceren. Wij realiseren in deze collegeperiode een kwaliteitsslag in de manier waarop wij op dit moment met de samenleving communiceren. Dit betekent toepassing van een 'participatieladder'. Daarbij is het belangrijk te leren van interactieve trajecten zoals die in Deventer reeds speelden bij de Zandwetering en de visie Binnenstad Zuid. Daaruit kunnen wij concrete handvatten destilleren om de participatieladder goed toe passen. De in het recente verleden gekozen vorm van 'stadsgesprekken' is succesvol gebleken en wordt voortgezet, aangevuld met andere vormen van informatie-uitwisseling, interactieve beleidsvorming en inspraak."

Argumenten

De participatieladder is een handig hulpmiddel. Maar zoals met elke tool gaat het erom hoe de organisatie ermee omgaat. Om de participatieladder te implementeren moet er binnen en buiten de organisatie een gezamenlijk begrippenkader ontstaan rond de treden van de ladder. Wat bedoelt Deventer nu met de trede 'adviseren'. Op deze manier gaat de ladder leven. Dan gaat de organisatie het niet als een afvinklijstje gebruiken maar wordt het onderdeel van het denken binnen de organisatie.

Dit gaan we doen door in diverse groepen (gemeentelijke organisatie, raad, college en extern) op zoek te gaan naar de twintig beste voorbeelden, verdeeld over alle treden. Het kan dus gaan om een voorbeeld waarin de gemeente louter informeert, maar dat met de juiste argumenten heeft gedaan en dat tot het juiste resultaat heeft geleid. Zo zoeken we op alle treden naar goede voorbeelden, die we in gezamenlijkheid bediscussiëren. Het resultaat hiervan is een gedeeld begrippenkader en een Deventer manier van het gebruik van de ladder. Op die wijze maken we gebruik van de kennis die we op dit gebied al hebben ontwikkeld. We leren van de succesvolle en minder succesvolle aanpakken.

Draagvlak

College: uitwerking van het collegeprogramma

Organisatie: past bij de manier van werken van onze organisatie= de karacht van de stad en platteland
Inwoners: voor wie interesse heeft wordt de participatie nog zorgvuldiger en transparanter ingezet

Financiële consequenties

Aanpak/uitvoering

Implementatie participatieladder

Drie sporen

De participatieladder is een benaderingswijze die al enige tijd zijn kracht heeft bewezen binnen lokale overheden. Wel moet de ladder op maat gemaakt worden voor Deventer.

De invoering van de participatieladder kent drie sporen:

1. Leren van de participatie zoals die nu is in Deventer *Voorbeeld: Onlangs heeft de gemeente de Dag van de Dialoog georganiseerd. Daarbij zijn 600 inwoners aangeschreven om deel te nemen aan discussie over de toekomst van Deventer. Vanwege te weinig aanmeldingen is dit initiatief afgeblazen. Daar moeten we van leren.*
2. Een gezamenlijke (burgers, raad, ambtelijke organisatie) taal ontwikkelen over participatie
3. De verwachtingen over rollen en resultaten helder schetsen

De implementatie van de participatieladder in de gemeentelijke organisatie gaat lerende wijs. Door de treden van participatie te verbinden aan de 'best practices' gaat de ladder leven. Discussies leiden tot een gezamenlijk begrippenkader. Op die manier leren we in gezamenlijkheid hoe de ladder te gebruiken. Daarnaast wordt met goede interne communicatie gezorgd dat de uitkomsten van de sessie tussen de oren blijft zitten. Het idee is dat door de kennis over de ladder te vergroten, de houding positief wordt en de ladder wordt toegepast.

Kennis vergroten:

Door het organiseren van 13 sessies met verschillende belanghebbenden wordt de kennis over de participatieladder vergroot.

Doel: leren van bestaande aanpakken, ontwikkelen gezamenlijk begrippenkader.

Resultaat: 20 beste voorbeelden van participatie, aangevuld met succes en faalfactoren. Dit mondt uit in een handleiding waarmee per project bepaald kan worden welke vorm van participatie gewenst is.

Aanpak: Iedere deelnemer neemt beste en slechtste voorbeeld van participatie mee. Op basis daarvan, aangevuld met succesvolle participatietrajecten van andere gemeenten, worden de succes- en faalfactoren geïnventariseerd. Daarnaast wordt geïnventariseerd voor welk soort project welke trede van de ladder kan worden ingezet.

10 ambtelijke sessies

1 sessie met de raad en college

2 externe sessies

Houding positief:

Na de sessies, wordt intensief gecommuniceerd over de uitkomsten ervan, de succes- en faalfactoren.

Daarnaast wordt aandacht besteed aan de succesvolle trajecten op het gebied van participatie die vanaf de implementatie zijn uitgevoerd.

Het toepassen:

Na een traject met workshops en intensieve interne communicatie, zal de participatieladder ook daadwerkelijk worden gebruikt. Om dit te borgen, wordt de participatieladder opgenomen als onderdeel van het Deventer A4-tje.

Externe Communicatieaanpak per trede

De communicatie over de mogelijkheid van participatie zorgt ervoor dat partijen (gemeentebestuur en participanten) dezelfde verwachtingen hebben. Dit voorkomt teleurstellingen. Per trede veranderen de rollen van diverse partijen. Per trede is het dus nodig een andere communicatieaanpak te ontwikkelen. Die aanpak kan elke keer als basis worden gebruikt voor de communicatie.
